

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาของปัญหาและปัญหา

อิสลามในฐานะศาสนาแห่งพระองค์อัลลอฮ์ ﷻ แท้จริงอัลลอฮ์ ﷻ ได้ทรงประทานให้แก่มนุษยชาติทุกยุค ทุกสมัย และเป็นศาสนาเดียวที่อัลลอฮ์ ﷻ ให้การยอมรับดังที่อัลลอฮ์ ﷻ ตรัสว่า

﴿إِنَّ الدِّينَ عِنْدَ اللَّهِ الْإِسْلَامُ وَمَا اخْتَلَفَ الَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ إِلَّا مِنْ بَعْدِ مَا جَاءَهُمُ الْعِلْمُ بَعِيًا بَيْنَهُمْ وَمَنْ يَكْفُرْ بِآيَاتِ اللَّهِ فَإِنَّ اللَّهَ سَرِيعُ الْحِسَابِ﴾

(آل عمران: 19)

ความว่า: “แท้จริงศาสนา ณ อัลลอฮ์ นั้นคือ อัลอิสลามและบรรดาผู้ที่ได้รับคัมภีร์มิได้ขัดแย้งกันนอกจากหลังจากที่ได้มีความรู้มายังพวกเขาเท่านั้น ทั้งนี้เนื่องจากความอิจฉาริษยาระหว่างพวกเขาเอง และผู้ใดปฏิเสธศรัทธาต่อบรรดาโองการของอัลลอฮ์แล้วไซ้ร้แน่นอนอัลลอฮ์นั้นเป็นผู้ทรงรวดเร็วในการชำระ”

(อาล อิมรอน: 19)

ศาสนาอิสลามได้ถือกำเนิดขึ้นมาเพื่อประกาศหลักคำสอนที่สำคัญบนพื้นฐานของหลักศรัทธา อาจกล่าวได้อีกนัยหนึ่งว่า จุดเริ่มต้นของศาสนาอิสลามคือการทำความรู้จักและศรัทธาในพระองค์อัลลอฮ์ ﷻ นั่นเอง

อายะฮ์อัลกุรอานที่ได้ประทานลงมาในช่วงแรกๆ ของการเผยแผ่อิสลามนั้น จะเน้นประเด็นที่เกี่ยวกับหลักการศรัทธาเกือบทั้งสิ้น จุดประสงค์เพื่อเป็นการตอกย้ำให้มนุษย์มีความเชื่อและศรัทธาต่อพระองค์อัลลอฮ์ ﷻ โดยที่อิสลามมิให้เหตุผลทางปัญญาหรือข้อโต้แย้งอื่นๆ มากนักในการพิสูจน์สถานภาพความมีอยู่ของพระองค์อัลลอฮ์ ﷻ และคุณลักษณะแห่งความเกรียงไกรของพระองค์ ในฐานะความจริงสูงสุด นอกจากเรียกร้องเชิญชวนให้มนุษยชาติเชื่อและศรัทธามั่นในพระเจ้าองค์เดียว ผู้ทรงสร้างสรรพสิ่ง ผู้ทรงรอบรู้อยิ่ง ผู้ทรงอภิบาลแห่งสากลโลก

ดังนั้นการเรียนรู้ในเรื่องที่เกี่ยวกับพระผู้เป็นเจ้าเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับการดำเนินชีวิตของมวลมนุษยชาติและเป็นการเรียนรู้ที่เลิศที่สุดในวิทยาการอิสลามและการรู้จักพระเจ้าจะไม่สมบูรณ์เว้นแต่ต้องเข้าใจหลักอัตเตอาฮีด ซึ่งเป็นการเรียนรู้ในเรื่องของ พระองค์อัลลอฮ์ ﷻ พระนามและคุณลักษณะของพระองค์ และ หลักการเคารพสักการะต่อพระองค์ สำหรับแนวทางที่จะทำให้เข้าใจอย่างลึกซึ้งคือ การเข้าใจอัลกุรอาน และอัลฮะดีษอย่างถูกต้อง พระองค์ได้ทรงประทานความสมบูรณ์ของศาสนาในทุกด้าน

ดั่งที่อัลลอฮ์ ﷻ ตรัสว่า

﴿الْيَوْمَ أَكْمَلْتُ لَكُمْ دِينَكُمْ وَأَتْمَمْتُ عَلَيْكُمْ نِعْمَتِي وَرَضِيْتُ لَكُمُ
الْإِسْلَامَ دِينًا فَمَنِ اضْطُرَّ فِي مَخْمَصَةٍ غَيْرَ مُتَجَانِفٍ لِإِثْمٍ فَإِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ
رَحِيمٌ﴾

(المائدة: 3)

ความว่า: “วันนี้ข้าได้ให้สมบูรณ์แก่พวกเจ้าแล้ว ซึ่งศาสนาของพวก
เจ้าและข้าได้ให้ครบถ้วนแก่พวกเจ้าแล้ว ซึ่งความกรุณาเมตตาของ
ข้า และข้าได้เลือกอิสลามให้เป็นศาสนาแก่พวกเจ้าแล้ว ผู้ใดได้รับ
ความคับขันในความหิวโหย โดยมีใช่เป็นผู้จงใจกระทำบาปแล้วไซ้
แน่นอนอัลลอฮ์นั้นเป็นผู้ทรงอภัยโทษผู้ทรงเมตตาเสมอ ”

(อัลมาอิดะฮ์: 3)

อัลกุรอานอายะฮ์นี้ได้ชี้ให้เห็นความสมบูรณ์ของศาสนาอิสลามในทุกด้านตลอดจน
หลักการศรัทธาหรือหลักปฏิบัติ เพราะฉะนั้นการที่จะเข้าใจหลักศรัทธาให้ดีนั้นต้องศึกษาอัลกุรอาน
และอัลฮะดีษ ท่านนบีมุฮัมมัด ﷺ บรรดาเศาะฮาบะฮ์ ตลอดจนอุละมาอ์สะลัฟ¹ และ เคาะลัฟ² ได้ย่ำ
เน้นในเรื่องอะกีดะฮ์เป็นพิเศษ โดยมีได้ลละการกิจในการเรียกร้องไปสู่อะกีดะฮ์ที่ถูกต้อง

อิสลามเป็นศาสนาสำหรับมนุษยชาติทุกยุคทุกสมัยโดยมีศาสนทูตของอัลลอฮ์
ﷻ ตั้งแต่ท่านแรกจนกระทั่งท่านสุดท้ายก็ต่างเรียกร้องไปสู่หลักการศรัทธาต่ออัลลอฮ์ ﷻ อย่างแท้จริง

ดั่งที่อัลลอฮ์ ﷻ ตรัสว่า

﴿وَلَقَدْ بَعَثْنَا فِي كُلِّ أُمَّةٍ رَسُولًا أَنِ اعْبُدُوا اللَّهَ وَاجْتَنِبُوا الطَّاغُوتَ
فَمِنْهُمْ مَنْ هَدَى اللَّهُ وَمِنْهُمْ مَنْ حَقَّتْ عَلَيْهِ الضَّلَالَةُ فَسَبِّرُوا فِي
الْأَرْضِ فَانظُرُوا كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الْمُكذِّبِينَ﴾

(النحل: 36)

ความว่า: “และโดยแน่นอน เราได้ส่งเราะสุลมาในทุก ประชาชาติ
(โดยบัญญัติว่า) พวกท่านจงเคารพภักดีอัลลอฮ์ และจงหลีกเลี่ยงให้
ห่างจากพวกเจว็ด ดังนั้น ในหมู่พวกเรามีผู้ที่อัลลอฮ์ทรงชี้แนะทาง
ให้ และในหมู่พวกเรามีผู้ที่การหลงผิดคู่ควรแก่เขาฉะนั้น พวกเจ้า
จงตระเวนไปในแผ่นดิน แล้วจงดูว่าบั้นปลายของผู้ปฏิเสธนั้นเป็น
เช่นใด”

(อันนะฮล: 36)

¹ หมายถึง สมัยก่อน คือ มุสลิมที่มีชีวิตอยู่ในช่วง 300ปี แรกแห่งอิญญะเราะฮ์ศักราชประกอบด้วยรุ่นเศาะฮาบะฮ์ รุ่นตาบิอูนีฮ์ และ
รุ่นอัตบาวตาบิอูนีฮ์ ยึดปฏิบัติตามอัลกุรอานและฮัสนันนะฮ์ในทุกๆเรื่องของศาสนาอิสลาม ตามความสามารถของแต่ละคน

² หมายถึง สมัยหลัง คือ มุสลิมที่มีชีวิตอยู่หลังจาก 300 ปีแห่งอิญญะเราะฮ์ศักราช จะยึดปฏิบัติตามอัลกุรอานและฮัสนันนะฮ์ในทุกๆเรื่อง
ของศาสนาอิสลาม หรือบางเรื่อง ตามความสามารถของแต่ละคน

ด้วยเหตุนี้บรรดาเราะสุลที่ถูกแต่งตั้งจากพระองค์จึงมีหน้าที่หลักสำคัญคือการ
เรียกร้องเชิญชวนมนุษย์สู่การเชื่อในความเป็นเอกะของพระองค์อย่างแท้จริง ดังที่อัลลอฮ์ ﷻ ตรัสว่า

﴿وَمَا أَرْسَلْنَا مِنْ قَبْلِكَ مِنْ رَسُولٍ إِلَّا نُوحِي إِلَيْهِ أَنَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنَا فَاعْبُدُونِ﴾

(الأنبياء: 25)

ความว่า: “และเราได้ส่งเราะสุลคนใดก่อนหน้าเจ้านอกจากเราได้
วะฮีย์³แก่เขาว่าแท้จริงไม่มีพระเจ้าอื่นใดที่เที่ยงแท้ นอกจากข้า ดังนั้น
พวกเจ้าจงเคารพภักดีต่อข้า”

(อัลอันบิยาอ์: 25)

การเรียกร้องสู่หลักอัตเตาฮีดจึงเป็นหน้าที่สำคัญที่สุดในการเคารพภักดีพระผู้เป็นเจ้าของ
ซึ่งมีมาโดยตลอด ตั้งแต่สมัยของบรรดาเราะสุล จนกระทั่งปัจจุบัน ในสมัยของท่านนบีมุฮัมมัด ﷺ
และบรรดาเศาะฮาบะฮ์หลักการและแนวทางในเรื่องของอัตเตาฮีดนั้นเป็นหนึ่งเดียว หลังจากท่านนบี
มุฮัมมัด ﷺ ได้เสียชีวิตความวุ่นวายพิศมัย ต่างๆได้เกิดขึ้นแก่สังคมมุสลิมในต้นศตวรรษที่ 12
อิญญ์เราะฮ์ หรือปลายศตวรรษที่ 17 ศาสนาและศีลธรรมของโลกมุสลิมเสื่อมโทรมมากที่สุดเป็น
ประวัติการณ์ กล่าวคือมุสลิมในยุคนี้ต่างพากันละทิ้งศาสนาและหลักความเชื่อในเอกภาพของอัลลอฮ์
ﷻ (มรียัม ญะมีละฮ์, 2524: 9) มุสลิมมีการหลงใหลคลั่งไคล้ในเรื่องไสยศาสตร์ และความมั่งงาย
ต่างๆ มีการอุทิศสิ่งใหม่ๆขึ้นมามากมาย เช่น การเคารพบูชาสุสาน การวิงวอนขอความช่วยเหลือจาก
ผู้อื่นนอกจากอัลลอฮ์ ﷻ เป็นต้น

การเรียนรู้และเรียกร้องสู่หลักอัตเตาฮีดเป็นงานที่สำคัญยิ่งสำหรับมุสลิมทุกคนที่
จำต้องปฏิบัติ โดยเฉพาะอย่างยิ่งบรรดาอุละมาอ์⁴ทั้งหลายเพราะเขาคือ ผู้รับมรดกจากบรรดานบี
ทั้งหลาย ดังที่ท่านนบีมุฮัมมัด ﷺ กล่าวว่า

((وَإِنَّ الْعُلَمَاءَ وَرَثَةُ الْأَنْبِيَاءِ))

(أخرجه أبو داود، 1973: 3641)

ความว่า: “แท้จริงบรรดาอุละมาอ์คือผู้รับมรดกสืบทอดจาก
บรรดานบี”

(บันทึกโดย Abu Dawūd , 1973: 3641)

หลักการศรัทธา และอะกีดะฮ์เป็นสิ่งสำคัญยิ่ง เป็นรากฐานของการดำเนินชีวิตของ
มุสลิม ที่จะต้องยอมรับและให้การสักการะภักดีต่อพระองค์ ดำรงชีวิตก็ต้องเปี่ยมไปด้วยหลักศรัทธาที่
ฝังแน่นในจิตใจและปฏิบัติออกมาด้วยความบริสุทธิ์ใจเพื่อพระองค์

³วะฮีย์ หมายถึง สาส์นของอัลลอฮ์ ﷻ ที่ทรงประทานแก่ศาสนทูตของพระองค์ผ่านญิบรีล หรือโดยการดลใจ

⁴อุละมาอ์ หมายถึง ประชาชนหรือผู้ที่มีความรู้ในวิทยาการอิสลามและนำมาปฏิบัติหากปราศจากการปฏิบัติอิสลามไม่ถือว่าเป็นอุละมาอ์

ปัจจุบันสังคมมุสลิมเผชิญกับปัญหาต่างๆมากมายไม่ว่าเป็นปัญหาด้านความเชื่อ การศรัทธาที่ปะปนไปด้วยการตั้งภาคีต่ออัลลอฮ์ ﷻ และแนวคิดที่ก่อเกิดเป็นลัทธิต่างๆมากมายเกิดขึ้น โดยที่ไม่ได้คำนึงถึงความถูกต้องตามหลักการอิสลามอย่างแท้จริง ตลอดจนการดำเนินชีวิตของมุสลิมที่ไม่ได้อยู่บนพื้นฐานของหลักอัสเตฮดีดที่ถูกต้องและห่างไกลจากหลักอัสเตฮดีดนั่นเอง

จากสภาพการณ์ที่เกิดขึ้นกับสังคมมุสลิมปัจจุบัน ผู้วิจัยเล็งเห็นว่าปัญหาที่เกิดขึ้นกับสังคมมุสลิมเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวคือ 1. มุสลิมจำนวนมากยังขาดความรู้ความเข้าใจด้านหลักการศรัทธาที่ถูกต้องโดยเฉพาะหลักอัสเตฮดีด ซึ่งเป็นสาเหตุทำให้เกิดความเชื่อ ความมกมาย ไสยศาสตร์ และการตั้งภาคีต่ออัลลอฮ์ ﷻ 2. มุสลิมจำนวนมากได้กระทำการสิ่งที่ไม่สุจริตกรรมต่างๆมากมายเกิดขึ้นในศาสนาโดยปราศจากตัวบทหลักฐานจึงเป็นสาเหตุทำให้สิ่งดังกล่าวได้แพร่หลายไปในสังคมมุสลิม 3. มีลัทธิต่างๆ เกิดขึ้นมากมายที่เกิดจากการใช้แนวคิดต่างๆของบุคคลที่ไม่สอดคล้องกับแนวทางของท่านนบี ﷺ และเศาะฮาบะฮ์เช่นลัทธิชีอะฮ์ เป็นต้น 4. มุสลิมจำนวนมากไม่ยอมที่ห่างไกลจากการศึกษาทำความเข้าใจตัวบทอัลกุรอานและอัลฮะดีษที่เกี่ยวกับหลักอัสเตฮดีดโดยเฉพาะตัวบทอัลกุรอานจึงเป็นสาเหตุทำให้มุสลิมห่างไกลจากแนวทางที่ถูกต้อง และไม่ตระหนักถึงความสำคัญของหลักอัสเตฮดีด

อัลลอฮ์ ﷻ ได้กล่าวถึงหลักอัสเตฮดีดไว้ในอัลกุรอานหลายซูเราะฮ์ และหนึ่งในซูเราะฮ์ที่กล่าวถึงหลักอัสเตฮดีด เช่นเดียวกับซูเราะฮ์อื่นๆ คือ ซูเราะฮ์อัซซุหม์ ซึ่งเป็นซูเราะฮ์มักกียะฮ์ ที่กล่าวถึงหลักอัสเตฮดีดอย่างละเอียด จนกระทั่งเกือบจะเป็นแกนหลักของซูเราะฮ์นี้ เพราะมันเป็นรากฐานของการอีมาน รากฐานของการศรัทธาที่ถูกต้องและเป็นรากฐานของการทำงานที่ดีที่มีความสำคัญที่มุสลิมจะต้องศึกษา และทำความเข้าใจ เพื่อนำมาปฏิบัติเป็นแนวทางที่ถูกต้อง (สมาคมนักเรียนเก่าอาหรับ ประเทศไทย. 2542: 1167)

ด้วยเหตุดังกล่าว ผู้วิจัยมีความเห็นสมควรอย่างยิ่งที่จะทำการศึกษาค้นคว้าวิจัยเกี่ยวกับเรื่องหลักอัสเตฮดีด และจากเท่าที่ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาค้นคว้าตามความสามารถยังไม่พบมีการวิจัยเรื่อง การศึกษาวิเคราะห์หลักอัสเตฮดีดในซูเราะฮ์อัซซุหม์ จึงเป็นสาเหตุทำให้ผู้วิจัยเลือกซูเราะฮ์อัซซุหม์ มาเป็นหัวข้อในการศึกษาวิเคราะห์หลักอัสเตฮดีดในครั้งนี้ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการยึดมั่นศรัทธาต่ออัลลอฮ์ ﷻ อย่างแท้จริง และจะเป็นสิ่งกระตุ้นให้มุสลิมหันตระหนักถึงความสำคัญของหลักอัสเตฮดีดมากยิ่งขึ้น เพื่อนำไปปฏิบัติในการดำเนินชีวิตได้อย่างถูกต้องต่อไป

1.2 อัลกุรอาน อัลฮะดีษ และเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1.2.1 อัลกุรอาน

จากการศึกษาคัมภีร์อัลกุรอานที่เกี่ยวข้องกับหลักอัสเตฮดีดนั้น พบว่า: ในอัลกุรอาน อัลลอฮ์ ﷻ ได้กล่าวถึงหลักการศรัทธาและหลักอัสเตฮดีดไว้เป็นหลักสำคัญซึ่งถูกกล่าวโดยทั่วไปของอัลกุรอานเกือบทุกซูเราะฮ์สำหรับผู้วิจัยจะนำเสนอบางอายะฮ์ที่พูดถึงหลักอัสเตฮดีดดังต่อไปนี้

1.อัลกุรอานเกี่ยวข้องกับการศรัทธา

1.1 การศรัทธาต่อกฎกำหนดสถานะที่บ่งบอกถึงการสร้างทุกอย่างสิ่งนั้นอัลลอฮ์ทรงกำหนดให้เป็นไปตามกฎสถานะ ดังที่ อัลลอฮ์ตรัสว่า

﴿الَّذِي لَهُ مُلْكُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمِمَّا يَخْتِذُ وَلَدًا وَمِمَّا يَكُنُ لَهُ شَرِيكٌ فِي الْمُلْكِ وَخَلَقَ كُلَّ شَيْءٍ فَقَدَرَهُ تَقْدِيرًا﴾

(الفرقان: 2)

ความว่า: “สำหรับพระองค์เป็นผู้ครอบครองบรรดาชั้นฟ้า และแผ่นดิน และพระองค์จะไม่ตั้งผู้ใดเป็นพระบุตร และสำหรับพระองค์นั้นไม่มีหุ้นส่วนร่วมกับพระองค์ ในการครอบครองอำนาจ และพระองค์ทรงให้บังเกิดทุกสิ่ง แล้วทรงกำหนดมันให้เป็นไปตามกฎสถานะ”

(อัลฟุรคอน: 2)

อัลบะฆะวะวีย์⁵ (al-Baghawī, 1993: 6/71) อายะฮ์นี้ได้อธิบายว่า: “อัลลอฮ์ได้กำหนดทุกสิ่งทุกอย่างไม่ว่าจะเป็นในเรื่องของอาณูต (อายุขัย) และริซกี (เครื่องยังชีพ) ซึ่งกฎสถานะทั้งหมดดำเนินไปตามครรลองที่อัลลอฮ์ได้วางไว้ ”

1.2 พระองค์ทรงสร้างสรรพสิ่งทั้งหลาย และทรงเป็นผู้บริหารจัดการทั้งหมด ดังที่อัลลอฮ์ตรัสว่า

﴿وَسَخَّرَ لَكُمْ اللَّيْلَ وَالنَّهَارَ وَالشَّمْسَ وَالْقَمَرَ وَالنُّجُومَ مُسَخَّرَاتٍ بِأَمْرِ رَبِّكَ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِّقَوْمٍ يَعْقِلُونَ﴾

(النحل: 12)

ความว่า: “และพระองค์ทรงให้กลางคืนและกลางวันและดวงอาทิตย์และดวงจันทร์เป็นประโยชน์แก่พวกเจ้า และหมู่ดาวถูกใช้ให้เป็นประโยชน์โดยพระบัญชาของพระองค์ แท้จริงในการนั้นแน่นอนย่อมเป็นสัญญาณมากมาย สำหรับกลุ่มชนที่ใช้ปัญญา”

(อันนะฮล: 12)

อิบนุกะษีร⁶ (Ibn Kathir, 1983: 2/564) อธิบายอายะฮ์ดังกล่าวว่า: “อัลลอฮ์ให้บ่าวของพระองค์พิจารณาถึงโครงการต่างๆที่ยิ่งใหญ่ของพระองค์ที่เป็นประโยชน์แก่เขาทั้งกลางวันและ

⁵ อัลบะฆะวะวีย์ ชื่อเต็ม อัลหุสัยน เบน มัสอูด เบน มุฮัมมัด อัลฟุรรอฎูกตั้งฉายานามว่า มุฮยิสสุนนะฮ์ ซึ่งเป็นนักปราชญ์สาขาฟิกฮ์สาขาหะดีษและสาขาตัฟซีร์ ชื่อของท่านถูกอ้างอิงถึงคำว่า “ บะฆะว ” ซึ่งเป็นชื่อหมู่บ้านหนึ่งในครุอซาน เสียชีวิตในปีฮิจญ์เราะฮ์ศักราชที่ 510

⁶ อิบนุกะษีร มีชื่อเต็มว่า อิสมาอิล เบน อุมร์ เบน กะษีร เบน คัร็อ อัลกุเราะซีย อบูลฟิตาอ์เป็นนักท่องจำกุรอาน นักประวัติศาสตร์ นักอรรถาธิบายอัลกุรอานและเป็นนักปราชญ์ที่เชี่ยวชาญในด้านภาษาอาหรับ ศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับหะดีษ และอัลกุรอานเกิดในปี ฮ. ศ. 701

กลางคืน ดวงอาทิตย์ ดวงจันทร์หมุนโคจรสลับกัน ดวงดาวต่างๆประกายแสง และยานพาหนะต้องการแสงสว่างจากท้องฟ้า นำทางจากความมืดมิดและทุกอย่างดำเนินไปตามบัญชาของอัลลอฮ์ ﷻ ที่กำหนดไว้ไม่มีขาดตกบกพร่อง ทั้งหมดอยู่ภายใต้อำนาจ การปกครอง และความสามารถของพระองค์ทั้งสิ้น”

2. อายะฮ์ที่เกี่ยวข้องกับหลักอะกีดะฮ์อัสเศาะอีด ความเป็นหนึ่งเดียวของอัลลอฮ์ ﷻ

2.1 การเป็นพระผู้อภิบาลแห่งสากลโลก และการเคารพภักดีแต่พระองค์เดียวในการประกอบอิบาดะฮ์ ดังที่อัลลอฮ์ ﷻ ตรัสว่า

﴿ رَبُّ الْمَشْرِقِ وَالْمَغْرِبِ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ فَاتَّخِذْهُ وَكِيلًا ﴾

(المزمل : 9)

ความว่า: “ พระเจ้าแห่งทิศตะวันออกและทิศตะวันตก ไม่มีพระเจ้าอื่นใดนอกจากพระองค์ ดังนั้นจงยึดพระองค์ให้เป็นผู้คุ้มครองเถิด ”

(อัลมุซซัหมิล: 9)

อายะฮ์ข้างต้นได้บอกถึงหลักอัสเศาะอีด สองประการคือ ประการแรก เตาฮีด อรรูปียะฮ์ การอภิบาลของอัลลอฮ์ ﷻ ประการที่สอง เตาฮีดอัลอูลูฮียะฮ์ การเคารพภักดีต่ออัลลอฮ์ ﷻ การอิบาดะฮ์ต่อพระองค์ พระองค์เป็นพระเจ้าผู้ครอบครองทิศตะวันออกและทิศตะวันตก ไม่มีพระเจ้าอื่นใดนอกจากพระองค์ ดังนั้นจงยึดมั่นต่อพระองค์เถิด

2.2 การเคารพภักดีต่ออัลลอฮ์ ﷻ พระเจ้าองค์เดียว และไม่ตั้งภาคีต่อพระองค์แต่อย่างใด ดังที่อัลลอฮ์ ﷻ ตรัสว่า

﴿ وَاعْبُدُوا اللَّهَ وَلَا تُشْرِكُوا بِهِ شَيْئًا ﴾

(النساء: بعض من آية 36)

ความว่า: “ และจงเคารพสักการะอัลลอฮ์เถิดและอย่าให้มีสิ่งหนึ่งสิ่งใดเป็นภาคีกับพระองค์”

(อันนิสาฮ์: ส่วนหนึ่งจากอายะฮ์ที่ 36)

อิบนุกะซีร (Ibn kathir, 1983: 1/493) อธิบายอายะฮ์ดังกล่าวว่า: “อัลลอฮ์ ﷻ ทรงสั่งใช้ให้บ่าวของพระองค์เคารพสักการะต่อพระองค์เพียงองค์เดียวอย่างได้ตั้งภาคีต่อพระองค์ แท้จริงพระองค์คือผู้ทรงสร้าง ผู้ทรงประทานปัจจัยยังชีพ และความโปรดปรานจากสิ่งที่พระองค์ทรงสร้างทั้งหมด และสภาพการณ์ต่างๆ ดังนั้นคู่ควรแก่พระองค์ที่จะสักการะต่อพระองค์เพียงองค์เดียวอย่างได้นำสิ่งถูกสร้างใดๆมาเทียบเคียงกับพระองค์”

3. อายะฮ์ที่เกี่ยวกับการปฏิเสธความเสมอเหมือนของพระองค์กับสิ่งถูกสร้าง ดังที่อัลลอฮ์ ﷻ ตรัสว่า

﴿فَاطِرُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ جَعَلَ لَكُمْ مِنْ أَنْفُسِكُمْ أَزْوَاجًا وَمِنَ الْأَنْعَامِ أَزْوَاجًا يَذُرُّكُمْ فِيهِ لَيْسَ كَمِثْلِهِ شَيْءٌ وَهُوَ السَّمِيعُ الْبَصِيرُ﴾

(الشورى: 11)

ความว่า: “พระผู้ทรงสร้างชั้นฟ้าทั้งหลายและแผ่นดินพระองค์ทรงทำให้มีคู่ครองแก่พวกเจ้าจากตัวของพวกเจ้าเอง และจากปศุสัตว์ ทรงให้มีคู่ผู้เมีย ด้วยเหตุนี้พระองค์ทรงแพร่พันธุ์พวกเจ้าให้มากมาย ไม่มีสิ่งใดเสมอเหมือนพระองค์ และพระองค์ผู้ทรงได้ยินผู้ทรงเห็น”

(อัลซุรเราะฮ์: 11)

อัลก็อนนุญญีย์⁷ (al-Qannujī, 1999: 5/46) ได้กล่าว “อายะฮ์นี้ชี้ให้เห็นถึงการปฏิเสธความเสมอเหมือนทุกสิ่งทุกอย่างกับอัลลอฮ์ ﷻ อีกทั้งปฏิเสธแนวความคิดของมุญัสสิมะฮ์⁸”

พระองค์ทรงบอกถึงคุณลักษณะของพระองค์ว่า : พระองค์ผู้ทรงได้ยินและผู้ทรงเห็น ทุกครั้งที่พระองค์ทรงกล่าวถึงการได้ยิน การเห็น พระหัตถ์ การสถิต และอื่นๆที่ปรากฏอยู่ในอัลกุรอานและอัลอะดีษซึ่งเป็นการยืนยันต่อคุณลักษณะที่กล่าวมาข้างต้น โดยไม่ได้อยู่บนพื้นฐานการเสมอเหมือนกับสรรพสิ่งต่างๆ ที่นอกเหนือจากอัลลอฮ์ ﷻ

1.2.2 อัลอะดีษ

จากการศึกษาอัลอะดีษที่เกี่ยวข้องกับหลักอัตเตาฮีด มีอะดีษจำนวนหนึ่งที่กล่าวถึงเรื่องดังกล่าวได้ขยายความอัลกุรอานให้ชัดเจนมากยิ่งขึ้น

1. อะดีษชี้ให้เห็นถึงจุดกำเนิดของอิมานที่มาจากการศรัทธาที่มั่นคงดำรงไว้ในจิตใจของผู้ที่ศรัทธาท่านเราะฮ์สุล ﷺ ได้กล่าวว่า

((عَنْ عَلِيٍّ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: " لَا يُؤْمِنُ عَبْدٌ حَتَّى يُؤْمِنَ بِأَرْبَعٍ: يَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ، وَأَنَّ رَسُولَ اللَّهِ بَعَثَنِي بِالْحَقِّ، وَيُؤْمِنُ بِالْمَوْتِ، وَبِالْبَعْثِ بَعْدَ الْمَوْتِ، وَيُؤْمِنُ بِالْقَدَرِ))
(أخرجه الترمذي، 1975: 2145)

ความว่า: “จากท่านอลี้อีกกล่าวว่า ท่านเราะฮ์สุล ﷺ กล่าวว่า บ่าวจะไม่ศรัทธาจนกระทั่งเขาได้ทำสี่อย่าง การปฏิเสธการมีพระเจ้าอื่น

⁷อัลก็อนนุญญีย์ ชื่อเต็มว่า ศิดดีก เบ็น หะสัน เบ็น อลี อัลหุสัยนีย์ อัลก็อนนุญญีย์ อัลบะคุอริย ท่านเป็นนักปราชญ์ผู้หนึ่งที่อาศัยอยู่ในประเทศอินเดีย ที่มาจาก ชาวก็อนนุญญ

⁸ มุญัสสิมะฮ์ หมายถึง พวกที่เชื่อว่า อัลลอฮ์ ทรงมีรูปร่าง เสมือนกับสิ่งที่ถูกสร้าง (มัลลุก)

ใดที่ควรเคารพภักดีโดยแท้จริงนอกจากอัลลอฮ์ﷻ และศรัทธาว่าฉัน เป็นศาสนทูตของอัลลอฮ์ﷻ ได้รับการแต่งตั้งโดยแท้จริงและเชื่อในความตายและการฟื้นคืนชีพหลังจากความตายและศรัทธาต่อการกำหนดกฎสภาวะ”

(บันทึกโดย al- Tirmidhiy ,1975: 2145)¹⁰

2. ฮะดีษชี้ให้เห็นถึงหลักการเรียกร้องเชิญชวนสู่อัลลอฮ์ﷻ
 ((سَمِعْتُ ابْنَ عَبَّاسٍ يَقُولُ: لَمَّا بَعَثَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مُعَاذَ بْنَ جَبَلٍ إِلَى نَحْوِ أَهْلِ الْيَمَنِ قَالَ لَهُ: «إِنَّكَ تَقْدُمُ عَلَيَّ قَوْمٍ مِنْ أَهْلِ الْكِتَابِ، فَلْيَكُنْ أَوَّلَ مَا تَدْعُوهُمْ إِلَى أَنْ يُؤَخِّدُوا اللَّهَ تَعَالَى»
 (أخرجه البخاري، د.ت.: 1372)

ความว่า: “จากอิบนุอับบาส¹¹กล่าวเล่าว่า เมื่อท่านเราะฮ์มุลลอฮ์ﷻส่งมุอาซไปที่เยเมนท่านได้กล่าวกับเขาว่า ที่ท่านไปนั้นไปหาชนชาติชาวคัมภีร์สิ่งแรกที่จะต้องทำคือการเรียกร้องพวกเขาไปสู่ความเป็นหนึ่งเดียวแห่งอัลลอฮ์ﷻผู้ทรงสูงส่ง”

(บันทึกโดย al-Bukhāriy.n.d.: 1372)

3. การกล่าวถึงพระนามของอัลลอฮ์ﷻ ที่ยิ่งใหญ่ และปฏิเสธการเสมอเหมือน
 ((عن بُرَيْدَةَ، عَنْ أَبِيهِ، قَالَ: سَمِعَ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ رَجُلًا يَقُولُ: اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ بِأَنَّكَ أَنْتَ اللَّهُ الْأَحَدُ الصَّمَدُ، الَّذِي لَمْ يَلِدْ وَلَمْ يُولَدْ، وَلَمْ يَكُنْ لَهُ كُفُوًا أَحَدٌ، فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: «لَقَدْ سَأَلَ اللَّهُ بِاسْمِهِ الْأَعْظَمِ، الَّذِي إِذَا سُئِلَ بِهِ أُعْطِيَ، وَإِذَا دُعِيَ بِهِ أُجِبَ»
 ((أَجَابُ))

(أخرجه أبو داود، د.ت.: 1493)

ความว่า: “จากบุรียัดอะฮ์¹²เล่าว่า จากบิดาของเขา กล่าวว่่า ท่านนบีมุฮัมมัดﷺเคยได้ยินชายคนหนึ่งกล่าวว่า โอ้อัลลอฮ์ﷻฉันขอต่อ

⁹ อลี เบ็ญญ อับดุลลิล เป็นคอลีฟะฮ์คนที่ 4 เป็นลูกพี่ลูกน้องและเป็นลูกเขยของท่านนบีอีกทั้งยังเป็นคนแรกที่เข้ารับอิสลามในขณะอายุยังเยาว์วัย เสียชีวิตเมื่อเดือนรอมฎอนปี ญ 40/ คศ 629 ในขณะมีอายุได้ 63 ปี

¹⁰ ซัยยิด อัลบานีย์ ระบุไว้ในสุนันอัตติรมิซียว่า เป็นหะดีษเศาะหี้หฺ (al-Al bani, 2008. : 485)

¹¹ อิบนุอับบาส ชื่อเต็มว่า อับดุลลอฮ์บิْنَ อับบาส บิْنَ อลุมุฏอลิบ อัลกุเราะซีย อัลฮาซิมีย เป็นศอฮาบะฮ์ผู้ทรงเกียรติ เกิดเมื่อปีที่ 3 ก่อนอิญญเราะฮ์ศักราช ณ นครมักกะ เดิมโตมาเป็นผู้ใช้ชีวิตกับท่านนบี uryางานอดิษจำนวนมากจากท่านนบี เสียชีวิตในปีอิญญเราะฮ์ที่ 68

¹² บุรียัดอะฮ์มีชื่อเต็มว่า บุรียัดอะฮ์บิْنَ หุศอยบ บิْنَอับดุลลอฮ์ บินฮาริส อัลอัสละมีย เป็นเศาะหาบะฮ์รุ่นแรกๆที่เข้ารับอิสลามก่อนสงครามบิตรีและไม่ได้เข้าร่วมสงครามในครั้งนั้นแต่ได้เข้าร่วมในสงครามค็อยบัร

พระองค์ เพราะพระองค์เท่านั้นคือผู้ทรงเอกะผู้ทรงเป็นที่พึง
พระองค์ไม่ประสูติและไม่ทรงถูกประสูติ และไม่มีผู้ใดเสมอเหมือน
พระองค์ท่านนบีมุฮัมมัด ﷺ กล่าวว่าแท้จริงเขาได้ขอต่ออัลลอฮ์ ﷻ
ด้วยพระนามที่ยิ่งใหญ่เมื่อถูกขอความช่วยเหลือก็จะประทานให้
และเมื่อถูกวอนขอก็จะทรงตอบรับ”

(บันทึกโดย Abu Dawūd, n.d.: 1493)¹³

1.2.3 เอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1.2.3.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย

จากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยเรื่องหลักการเตาฮีดผู้วิจัยขอ
ยกตัวอย่างหนังสือที่ผู้วิจัยนำมาใช้ในการศึกษาและอธิบายในครั้งนี้พอสังเขป

มุฮัมมัด เป็น อับดุลวะฮฮาบ (Muhammad ibn Abdul – Wahhab.1991) ท่าน
เสียชีวิตในปี ฮ.ศ. 1206 ได้เขียนหนังสือชื่อ “ Kitab al- Tawhid ” (كتاب التوحيد) หนังสือของท่าน
ครอบคลุมเนื้อหาสาระที่สำคัญเกี่ยวกับเรื่อง อะกีดะฮ์ เป็นสิ่งที่จำเป็นสำหรับทุกคนจะต้องศึกษาและ
นำมายึดมั่นปฏิบัติ ซึ่งท่านได้กล่าวพร้อมกับหลักฐานตัวบทอ้างอิงจากอัลกุรอาน อัลฮะดีษ และคำ
กล่าวของบรรดาอุละมาฮ์สะลัฟพอสังเขปเพื่อใช้ในการอธิบายและวิเคราะห์หลักฐานต่างๆที่ได้
สนับสนุนทัศนะของผู้แต่งด้วยความเข้าใจที่ลึกซึ้งและมีความโดดเด่นมากยิ่งขึ้น

อิมามฎะฮาวีย (Ibn Abi al- Izz, Ali ibn’ Ali ibn Muhammad.1997) ได้เขียน
หนังสือ “Sharh al-‘Aqidah al-Tahawiyah ” (شرح العقيدة الطحاوية) ได้กล่าวถึงหลักการยึดมั่น
(อะกีดะฮ์) ของอะฮ์ลุลสุนนะฮ์ วะลญะมาอะฮ์ ซึ่งเน้นหนักในด้านหลักการให้เอกภาพต่ออัลลอฮ์ ﷻ
ด้านการเคารพสักการะภักดีต่ออัลลอฮ์ ﷻ และด้านพระนาม คุณลักษณะของพระองค์ที่ยึดแนวทาง
ของสะลัฟ ให้การยอมรับโดยปราศจากการบิดเบือนการตีความใดๆและกล่าวถึงหลักอะกีดะฮ์ด้าน
อื่นๆหลักการศรัทธาต่างๆ เป็นต้น

มรวาน สะมะฮูน. ม.ป.ป. ได้เขียนหนังสือ “99 พระนามของอัลลอฮ์” หนังสือเล่มนี้
อธิบายถึงความหมายพระนามของอัลลอฮ์ ﷻ และหลักฐานที่มีปรากฏในอัลกุรอาน ถ้อยคำเตาฮีดที่
ปรากฏในอัลกุรอาน และประโยชน์จากการศึกษาหนังสือเล่มนี้จะทำให้ท่านมีความเข้าใจและทราบถึง
ความยิ่งใหญ่ของอัลลอฮ์ ﷻ จากการพิจารณาหลักฐานจากอัลกุรอานมากยิ่งขึ้น

อุมร์ สุไลมาน อัลอัชกอ.1995.(Umar Sulaiman) ได้เขียนหนังสือชื่อ “al-‘Aqidah
fi Allah” (العقيدة في الله) เป็นหนังสือที่เขียนเกี่ยวกับอะกีดะฮ์ตามแนวทางของสะลัฟโดยอ้างหลักฐาน
จากอัลกุรอานและอัลฮะดีษ เนื้อหาประกอบด้วย การมีอยู่ของพระเจ้า การรู้จักพระเจ้า การรู้จักพระ
นามและคุณลักษณะของพระเจ้า การให้เอกภาพต่อพระองค์ในการอิบาดะฮ์ การปฏิเสธศรัทธาจาก
การตั้งภาคีต่อพระองค์ และประวัติความเป็นมาของอะกีดะฮ์เตาฮีด

¹³ ซัยค้อล อัลบานีย์ ระบุว่า เป็นหะดีษเศาะหี้หฺ (al-Al bani,nd. : 2/673)

อับดุลลอฮฺ บินอับดิลหะมิด อัลอะชะชะรี .2556. ได้เขียนหนังสือเรื่อง “หลักการยึดมั่นของอัส-สะละฟุศคอแลห์” ซึ่งได้ประมวลองค์ความรู้ต่างๆทางด้านหลักการยึดมั่น (อะกีเตฮฺ) ของชนยุคสะละฟุศคอแลห์ เอกลักษณ์ของอะกีเตฮฺอะฮฺลุลสุนนะฮฺ วัลญะมาอะฮฺ หลักการอีมานศรัทธาต่างๆตามแนวทางของอัส-สะละฟุศคอแลห์

และผู้วิจัยจะใช้หนังสืออธิบายอัลกุรอานเกี่ยวกับอะกีเตฮฺเตฮฺดัตต่อไปนึ่งพอสั่งเขป

อิบนุ กะซีร์ (Ibn Kathir, Abi- al-Fida' lamail ibn 'Kathir.1983) เจ้าของหนังสือ “Tafsir al-Qur'an al- Azim” (تفسير القرآن العظيم)เป็นที่รู้จักในนาม ตัฟซีร์ อิบนุกะซีร์ เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านอะดีฮฺ ตัฟซีร์ และประวัติศาสตร์เสียชีวิตในปี ฮ.ศ.774 ตัฟซีร์ เล่มนี้เป็นตัฟซีร์ที่โด่งดังเป็นที่รู้จักในบรรดาอุลมะมาอ์ แนวทางการอธิบายอายะฮฺอัลกุรอาน ด้วยการหยิบยกอายะฮฺขึ้นมาแล้วอธิบายด้วยถ้อยคำที่เข้าใจง่ายหลังจากนั้นรวบรวมอายะฮฺที่มีความหมายทำนองเดียวกันมาอธิบายพร้อมอธิบายความหมายคำศัพท์ที่มีความหมายเหมือนกัน ที่สำคัญการอธิบายของท่านจะเป็นการอธิบายโดยวิธีแบบ มะอ์ซุร เน้นความถูกต้องของสายรายงาน

อิมาม อัลญะบะรี (al-Tabari, Abi Ja 'far Muhammad ibn Jarir.1987) เจ้าของหนังสือ “Jami 'al-Bayan 'An Ta'wil Aayi al-Qur'an”เป็นที่รู้จักในนาม ตัฟซีร์ อัลญะบะรี ท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านตัฟซีร์ อะดีฮฺ และประวัติศาสตร์ เสียชีวิตในปี ฮ.ศ.310 เป็นบุคคลแรกที่ทำให้คำอธิบายอัลกุรอานที่ละคำอย่างเป็นระบบ โดยเฉพาะในเรื่องอะกีเตฮฺ ท่านยึดหลักการถ่ายทอดมาจากท่านเราะฮ์ลุลลอฮ์ และเศาะฮาบะฮ์

อัล บะฆะวี (al- Baghwi, Abi Muhammad al- Husain ibn Mas.1993) เจ้าของหนังสือ “Ma 'alim al- Tanzil” เป็นที่รู้จักในนาม ตัฟซีร์อัลบะฆะวี ท่านเป็นนักปราชญ์ที่มีความชำนาญทางด้านวิชาตัฟซีร์ เสียชีวิตในปี ฮ.ศ.774 ตัฟซีร์ของท่านเน้นสาเหตุและเงื่อนไขของการประทานอายะฮฺแต่ละอายะฮฺ ซึ่งผู้วิจัยเน้นในส่วนนของอายะฮฺที่เกี่ยวข้องกับอะกีเตฮฺเพื่อให้ทราบถึงความต้องการของอายะฮฺ

จากข้อมูลเอกสาร(หนังสือ)ที่ผู้วิจัยได้ศึกษามานั้นมีความเกี่ยวข้องกับการศึกษา งานวิจัยของผู้วิจัยพบว่า บรรดานักวิชาการได้กล่าวเน้นย้ำถึงเรื่องหลักการอะกีเตฮฺ หลักการเตฮฺดัต หลักการศรัทธายึดมั่นของอะฮฺลุล อัสสุนนะฮฺ วัลญะมาอะฮฺตามแนวทางของสะละฟุศคอแลห์ รวมถึงหนังสือตัฟซีร์ของอิบนุกะซีร์ อิมามอัลญะบะรี ที่มีการใช้สำนวนอธิบายที่เข้าใจง่าย มาเป็นข้อมูลที่ผู้วิจัยได้นำมาอธิบายถึงเรื่อง การศึกษาวิเคราะห์หลักอิตเตฮฺดัต ในสุเราะฮ์อัลฮุมรฺในครั้งนี้

1.2.3.2 วิชยานิพนธ์ที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย

จากการศึกษาเอกสารที่เป็นวิชยานิพนธ์ที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยที่ผู้วิจัยกำลังศึกษาอยู่ พบว่ามีการศึกษา หัวข้อ ดังนี้

ชัยฟูตติน หะยียูไซะ(2552) ได้ทำงานวิจัยเรื่อง “การศึกษาวิเคราะห์อะกีเตฮฺอิสลามียะฮฺในสุเราะฮ์อัลฟุรกอน” เป็นวิชยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ศึกษาพบว่า สุเราะฮ์อัลฟุรกอนเป็นสุเราะฮ์หนึ่งที่มีหลักการเกี่ยวกับการยึดมั่นในอิสลามซึ่งเป็นองค์ประกอบหนึ่งของศาสนาอิสลามซึ่งได้วางอยู่บนรากฐานอะกีเตฮฺอันมั่นคง เนื้อหาของสุเราะฮ์ส่วน

ใหญ่จะเน้นหนักในเรื่องการสร้างปัจเจกบุคคลและสังคมให้มีอะกีตะฮุสลามียะฮฺที่มาจากอัลลอฮ์ ﷻ ประกอบด้วย อะกีตะฮุเตาฮีดซึ่งครอบคลุมการให้ความเป็นหนึ่งเดียวของอัลลอฮ์ ﷻ ในเตาฮีด อรรูบูบียะฮฺ เตาฮีดอัลอูลูฮียะฮฺ และเตาฮีดอัลอัสมَاء์ วัศฟีฟาต อะกีตะฮุอิมานซึ่งครอบคลุมหลักการอิมานทั้งหกประการ และอะกีตะฮุชริกซึ่งทำให้เตาฮีดเป็นโมฆะนั้นคือการชริกใหญ่ การเข้าใจอะกีตะฮุสลามที่ถูกต้องจะนำไปสู่แนวทางในการยึดมั่นพร้อมทั้งนำไปสู่การปฏิบัติที่ดีตามเจตนารมณ์ของบทบัญญัติอิสลาม

จากการที่ผู้วิจัยได้ศึกษาวิจัยเรื่องดังกล่าวพบว่า มีความแตกต่างกับงานวิจัยของผู้วิจัยที่กำลังศึกษาวิจัยคือ จะกล่าวเน้นถึงความสำคัญของหลักอัตรเตาฮีดที่ถูกต้องซึ่งอยู่ภายใต้กรอบของอะกีตะฮุสลามียะฮฺ กรณีศึกษาในสุเราะฮ์ซุซุมัร

อิสมาแอ สะอิด (2547) ได้ทำงานวิจัยเรื่อง “แนวคิดของซัยยิดกุฎุบเกี่ยวกับเอกภาพของอัลลอฮ์ในหนังสือ ตัฟซีร์ ฟิ ซิลาล อัลกุรอาน” เป็นวิทยานิพนธ์ ปริญญาโท สาขาอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ศึกษาพบว่าแนวคิดของซัยยิดกุฎุบเกี่ยวกับเตาฮีดอรรูบูบียะฮฺ มีความโดดเด่นมากโดยเฉพาะการนำเสนอหลักฐานการมีของพระเจ้าผู้เป็นเจ้าของเขาสามารถเชื่อมโยงตัวบทอัลกุรอานกับปรากฏการณ์ธรรมชาติได้เป็นอย่างดี

แนวคิดซัยยิดกุฎุบเกี่ยวกับพระนามอันวิจิตรของอัลลอฮ์ ﷻ สอดคล้องกับแนวคิดของสะลัฟ คือยอมรับพระนามของพระองค์ตามที่พระองค์ทรงกำหนดไว้แต่ที่พระองค์เองโดยไม่มีการบิดเบือนพระนามของพระองค์แต่อย่างใด แนวคิดของซัยยิดกุฎุบเกี่ยวกับเตาฮีดอัลอูลูฮียะฮฺหรือเตาฮีดอัลอิบาดะฮ์ สอดคล้องกับแนวคิดของสะลัฟคือยอมรับและให้ความสำคัญกับเอกภาพแต่อัลลอฮ์ ﷻ ด้วยการกระทำของบ่าวโดยอยู่บนพื้นฐานแห่งการสวามิภักดิ์แนวคิดของเขาเกี่ยวกับเตาฮีดอัลอูลูฮียะฮฺที่โดดเด่นมาก ได้แก่การที่เขารวมเอาคิลาฟะฮ์เข้ามาเป็นส่วนหนึ่งของการเคารพภักดีต่ออัลลอฮ์ ﷻ

นุมาน สะอะ (2550) ได้ทำงานวิจัยเรื่อง “แนวทางของเชคมุหัมมัด เป็นอับดุลวะฮฮาบในการอธิบายหลักเตาฮีด” เป็นวิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ศึกษาพบว่า ความหมายของเตาฮีดตามแนวทางของเชคคือการให้ความเป็นเอกะต่ออัลลอฮ์ ﷻ ด้วยการอิบาดะฮ์ต่อพระองค์เพียงองค์เดียวและเชคแบ่งเตาฮีดออกเป็น 3 ประเภทคือ เตาฮีดอรรูบูบียะฮฺ เตาฮีดอัลอัสมَاء์ วัศฟีฟาต และเตาฮีดอัลอูลูฮียะฮฺ แนวทางการอธิบายเตาฮีดอรรูบูบียะฮ์ของเชคคือ การใช้หลักการรู้จักอัลลอฮ์ ﷻ โดยใช้หลักการสังเกตต่างๆของพระองค์ และแนวทางการอธิบายเตาฮีดอัลอัสมَاء์ วัศฟีฟาตของเชค สอดคล้องกับแนวทางของอูลามาอ์ อะฮ์ลอัลสุนนะฮ์ทุกประการ กล่าวคือเชคได้ยืนยันกล่าวถึงพระนามและคุณลักษณะต่างๆของพระองค์ที่ได้ปรากฏในอัลกุรอานและอัสนุนนะฮ์ที่เศาะฮิฮ์โดยไม่มีการตีความไม่มีการตัดทอนความหมายไม่มีการเทียบเคียงกับอัลลอฮ์ ﷻ แต่อย่างใดศรัทธาและเชื่อมั่นโดยไม่มีข้อเคลือบแคลงใจแต่อย่างใด ส่วนแนวทางของเชคในการอธิบายเตาฮีดอัลอูลูฮียะฮ์ถือได้ว่ามีความโดดเด่นมากเป็นพิเศษโดยเฉพาะการนำเสนอเรื่องที่ตรงกันข้ามกับเตาฮีดอูลูฮียะฮ์คือชริก

จากการที่ผู้วิจัยได้ศึกษางานวิจัยของอิสมาแอ สะอิด ที่เกี่ยวกับแนวทางของเชคมุหัมมัด เป็น อับดุลวะฮฮาบ และนุมาน สะอะ เกี่ยวกับแนวคิดของซัยยิดกุฎุบในการอธิบายหลักอัตรเตาฮีด พบว่า มีความแตกต่างกับงานวิจัยของผู้วิจัยที่กำลังศึกษาวิจัยคือ จะไม่ศึกษาแนวทาง

เฉพาะของท่านทั้งหมดแต่จะเน้นในส่วนที่เกี่ยวข้องกับหลักเตาฮีดในสุเราะฮ์อ์ซุฆุมร์ที่ผู้วิจัยจะทำการศึกษา

อาเซ็ม อัชชะรีฟ (2548) ได้ทำงานวิจัยเรื่อง “การวิเคราะห์หลักการศรัทธาในอิสลาม จากประวัติของชาวถ้ำในคัมภีร์อัลกุรอาน” เป็นวิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ศึกษาพบว่า เรื่องราวของชาวถ้ำเป็นเรื่องที่ครอบคลุมถึงหลักการศรัทธาในด้าน อรั-รूपียยะฮฺ อัล-อูลูฮียยะฮฺ และอัลอัสมาอ์ วัศฟีฟาต เรื่องของพวกเขาเป็นเรื่องการศรัทธายึดมั่นที่ถูกต้อง และเสียสละเพื่อศาสนา ส่วนเรื่องการจัดภาคีที่เป็นเรื่องขัดแย้งกับการให้เอกภาพต่ออัลลอฮ์ ﷻ ชาวถ้ำได้อ้างว่านบีมูซา ﷺ และมารดาของท่านเป็นพระเจ้านอกจากอัลลอฮ์ ﷻ ไม่ใช่การกราบไหว้บูชาเจ็ดต่างๆ ตามที่บรรดานักอรรถาธิบายคัมภีร์อัลกุรอานได้ให้ความเห็นเกี่ยวกับพระเจ้าต่างๆ

จากการที่ผู้วิจัยได้ศึกษาวิจัยเรื่องดังกล่าวพบว่า มีความแตกต่างกับงานวิจัยของผู้วิจัยที่กำลังศึกษาวิจัยคือจะกล่าวถึงหลักการศรัทธาเตาฮีด อรั-รूपียยะฮฺ เตาฮีด อัลอูลูฮียยะฮฺ เตาฮีดอัลอัสมาอ์วัศฟีฟาต เฉพาะที่ไม่ได้เกี่ยวข้องถึงกลุ่มชนใดในเรื่องของความเชื่อ และหลักการยึดมั่น

ก้อหรี บุตรหล่า (2549) ได้ทำงานวิจัยเรื่อง “การศึกษาวิเคราะห์คุณลักษณะของผู้ศรัทธาในสุเราะฮ์ อัลมูมิnun อายะฮ์ที่ 1-9 เป็นวิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ศึกษาพบว่า คุณลักษณะของผู้ศรัทธาที่พระองค์ทรงกล่าวไว้ในตอนต้นสุเราะฮ์อัลมูมิnunมีอยู่ 6 ประการด้วยกันคือ 1. มีสมาธิในการละหมาด 2. ละทิ้งสิ่งไร้สาระต่างๆ 3. จ่ายซะกาต 4. รักษาอวัยวะเพศให้บริสุทธิ์ 5. เอาใจใส่ต่อสิ่งที่ได้รับมอบหมายและรักษาสัญญา 6. ดำรงไว้ซึ่งการละหมาด ผลตอบแทนของบุคคลที่ปฏิบัติตามคุณลักษณะทั้งหกประการจะได้รับผลตอบแทนจากอัลลอฮ์ ﷻ คือสวรรค์ หากบุคคลใดปฏิบัติตรงกันข้ามในวันโลกหน้าเขาจะกลับไปยังอัลลอฮ์ ﷻ ในสภาพที่ขาดทุน

จากการที่ผู้วิจัยได้ศึกษาวิจัยเรื่องดังกล่าวพบว่า มีความแตกต่างกับงานวิจัยของผู้วิจัยที่กำลังศึกษาวิจัยคือ จะกล่าวถึงความสำคัญของการศึกษาหลักการเตาฮีดในการสร้างคุณลักษณะของผู้ศรัทธาและการดำเนินชีวิตที่อยู่บนพื้นฐานของหลักเตาฮีดที่ถูกต้อง

มูฮามัด รุยานี บากา (2544) ได้ทำการวิจัยเรื่อง “การศึกษาวิเคราะห์ความเป็นหนึ่งเดียวของอัลลอฮ์ในสุเราะฮ์ อัลอิกลาศ” เป็นวิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาปรัชญา ปัตตานี มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ พบว่า สาเหตุที่อิสลามกำหนดให้มุสลิมศึกษาเรื่องการศรัทธาต่ออัลลอฮ์ ﷻ เพราะว่าจะปกป้องแนวคิดของมุสลิมจากการตั้งภาคีกับพระองค์ให้มีแนวคิดที่ถูกต้องตามหลักการของอิสลามคือศรัทธาต่ออัลลอฮ์ ﷻ เพียงองค์เดียวผู้เป็นพระเจ้าของสากลโลก ในทางตรงกันข้ามหากผู้ใดไม่ศึกษาเรื่องเกี่ยวกับการศรัทธาต่ออัลลอฮ์ ﷻ แล้ว การศรัทธาของเขาจะไม่ถูกต้อง

จากการที่ผู้วิจัยได้ศึกษาวิจัยเรื่องดังกล่าวพบว่า มีความแตกต่างกับงานวิจัยของผู้วิจัยที่กำลังศึกษาวิจัยคือ จะกล่าวถึงความสำคัญของการศึกษาหลักการเตาฮีดทั้งสามประเภท โดยเฉพาะด้านการอิบาดะฮ์ต่ออัลลอฮ์ ﷻ ซึ่งจะเป็นสิ่งที่ทำให้มุสลิมอยู่บนหลักอะกีดะฮ์ที่ถูกต้องห่างไกลจากการตั้งภาคีต่อพระองค์

สรุปจากการศึกษาเอกสารวิทยานิพนธ์ที่เกี่ยวข้องทั้งหมดที่กล่าวมาข้างต้นพบว่า งานวิจัยของชัยพฤติน หะยิโยไซะ งานวิจัยของก้อหรี บุตรหล้า และงานวิจัยของมูหามัด รุยานี บากา ได้ทำการศึกษาวิเคราะห์หลักอะเกทีตะฮันน์โดยกล่าวว่า มันเป็นรากฐานในการสร้างปัจเจกบุคคลและสังคมตลอดจนการดำเนินชีวิตอยู่บนหลักการอัตเตอาฮีดที่ถูกต้องในการปฏิบัติและให้ห่างไกลจากการตั้งภาคีต่ออัลลอฮฺ ส่วนงานวิจัยของอิสมาแอ สะออิ งานวิจัยของนุมาน สะอะ และงานวิจัยของ อาเซ็ม อัสซะรีฟ ได้ทำการศึกษาอธิบายถึงหลักการอัตเตอาฮีดตามแนวทางของนักปราชญ์ คือท่าน ชัยยิดกุฎบ แนวทางของเชคมุหัมมัด เบ็น อับดุลวะฮฮาบ ที่มีความโดดเด่นในการอธิบายต่างๆของหลักอัตเตอาฮีด

ซึ่งจะมีความแตกต่างกับงานวิจัยที่ผู้วิจัยกำลังศึกษาวิจัยอยู่กล่าวคือจะศึกษาค้นคว้า และวิเคราะห์หลักการอัตเตอาฮีดในสุเราะฮ้อซซุหม์ร ที่มาจากการวิเคราะห์หลักฐานอัลกุรอาน และอัลฮะดีษเป็นส่วนสำคัญ ตามแนวทางของสะละฟุศคอและที่ตลอดจนแนวทางของบรรดาอุละมาอ์ ต่างๆและผู้วิจัยไม่พบว่ามีงานวิจัยที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับการศึกษาวิเคราะห์หลักอัตเตอาฮีดในสุเราะฮ้อซซุหม์รแต่อย่างใด

1.3 วัตถุประสงค์

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยมีวัตถุประสงค์ดังต่อไปนี้

- 1.3.1 เพื่อศึกษาความหมาย และความสำคัญของหลักอัตเตอาฮีด
- 1.3.2 เพื่อศึกษาความเป็นมาและความสำคัญของสุเราะฮ้อซซุหม์ร
- 1.3.3 เพื่อศึกษาวิเคราะห์ หลักอัตเตอาฮีด ในสุเราะฮ้อซซุหม์ร

1.4 ความสำคัญและประโยชน์ของการวิจัย

- 1.4.1 ได้ทราบถึงความหมายและความสำคัญ เกี่ยวกับหลักอัตเตอาฮีด
- 1.4.2 ได้ทราบถึงแนวคิดของอุละมาอ์ต่างๆและแนวทางการอธิบายหลักอัตเตอาฮีด
- 1.4.3 ได้ทราบถึงความเป็นมาและความสำคัญของสุเราะฮ้อซซุหม์ร
- 1.4.4 ได้ทราบถึงรายละเอียดของหลักอัตเตอาฮีดในสุเราะฮ้อซซุหม์ร
- 1.4.5 สามารถนำข้อมูลจากการวิจัย ครั้งนี้เพื่อประโยชน์ของสังคมมุสลิม

1.5 ขอบเขตของการวิจัย

ในการศึกษาหลักอัตเตอาฮีดในสุเราะฮ้อซซุหม์ร ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการวิจัย ดังนี้

- 1.5.1 สุเราะฮ้อซซุหม์รมีจำนวนทั้งหมด 75 อายะฮฺ อายะฮฺที่กล่าวถึงเรื่องอะเกทีตะฮฺ ฮิดจำนวน 38 อายะฮฺ ซึ่งจะเป็หัวข้อที่ใช้ในการทำวิจัยในครั้งนี้

1.5.2 จากจำนวน 38 อายะฮ์ที่อธิบายเตาฮีดสามารถจำแนกออกเป็น 3 ประเภท ประกอบด้วย เตาฮีดอรรูบูบียะฮฺ เตาฮีดอัลลูลูฮียะฮฺ และเตาฮีดอัลอัสมาอ์ วัศศิฟาต

1.5.3 ศึกษารายละเอียดเกี่ยวกับ ความหมายและความสำคัญของเตาฮีด ความประเสริฐของเตาฮีด บนความจำเป็นของมุสลิมจะต้องทำการศึกษาเรื่องดังกล่าว

1.5.4 ศึกษาเกี่ยวกับสุเราะฮ์อ์ซุหม์รประกอบด้วยความเป็นมา และความสำคัญของสุเราะฮ์และศึกษาเนื้อหาของอัลกุรอานที่เกี่ยวกับหลักอ้อตเตาฮีดในสุเราะฮ์นี้

1.6 ข้อตกลงเบื้องต้น

ในงานวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดข้อตกลงเบื้องต้นดังนี้

1.6.1 การแปลความหมายอัลกุรอานเป็นภาษาไทยผู้วิจัยจะยึดคัมภีร์อัลกุรอาน พร้อมความหมายเป็นภาษาไทย ของสมาคมนักเรียนเก่าอาหรับ ซึ่งจัดพิมพ์และเผยแพร่โดยศูนย์ กษัตริย์ ฟ้าฮัด เพื่อการพิมพ์อัลกุรอาน แห่งนครมะดีนะฮ์ ฮ.ศ. 1419

1.6.2 การอ้างอิงตัวบทอัลกุรอานจะใช้มาตรฐานการอ้างอิงโดยระบุชื่อสุเราะฮ์และ ลำดับอายะฮ์ไว้ด้านล่างทุกๆตัวบทของเนื้อหาและหากอายะฮ์ใดผู้วิจัยนำมากล่าวเพียงส่วนหนึ่งก็จะ ระบุไว้อย่างชัดเจนว่าเป็นส่วนหนึ่งจากอายะฮ์

1.6.3 การอ้างอิงอัลฮะดีษผู้วิจัยจะอ้างอิงตัวบทอัลฮะดีษ และคำแปลพร้อมระบุ ชื่อผู้บันทึกอัลฮะดีษ ปีที่พิมพ์ และหมายเลขอัลฮะดีษ

1.6.4 การอธิบายศัพท์ที่เห็นว่าสำคัญและเข้าใจยากผู้วิจัยจะอธิบายไว้ในเชิงอรรถ

1.6.5 ข้อมูลที่ได้จากหนังสือหรือเอกสารต่างๆ ผู้วิจัยจะอ้างถึงด้วยการเขียนนาม ปี โดยมีชื่อผู้แต่ง ปีที่พิมพ์ และเลขหน้าที่ใช้ในการอ้างอิงในเครื่องหมายวงเล็บ

1.6.6 การเขียนประวัติของบุคคลต่างๆที่ปรากฏในงานวิจัยผู้วิจัยจะเขียนประวัติมา พอสังเขป

1.6.7 การเทียบอักษรภาษาอาหรับและศัพท์ด้านอิสลามศึกษา อ้างอิงจากตาราง เทียบพยัญชนะอาหรับ ไทยของวิทยาลัยอิสลามศึกษา ฉบับปรับปรุง 2558

1.6.8 การแปลหนังสือและเอกสารที่เป็นภาษาอาหรับมาเป็นภาษาไทย ผู้วิจัยแปล ความหมายโดยคงรักษาความหมายของข้อความเดิมไว้อย่างสมบูรณ์ที่สุด

1.7 สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ใช้สัญลักษณ์บางอย่างดังต่อไปนี้

1.7.1 อ่านว่า สุบฮานะฮฺวะตะอาลา เป็นคำสรรเสริญต่อเอกองค์อัลลอฮ์แปลว่า อัลลอฮ์ผู้มหาบริสุทธิ์

1.7.2 อ่านว่า ค็อลลัลลอฮฺ อะลัยฮิ วะสลัลม เป็นพรภาวนาที่ชาวมุสลิม กล่าวแต่ ท่านนบีมุฮัมมัด ซึ่งมีความหมายว่าขออัลลอฮ์โปรดประทานพรและความสันติสุขแก่ท่านด้วยเทอญ

1.7.3 อ่านว่า เราะฎีอัลลอฮฺ อันฮฺ เป็นพรภาวนาที่ชาวมุสลิมกล่าวแต่บรรดา เคาะฮาบะฮ์แปลว่า ขออัลลอฮ์ ทรงยอมรับในตัวของเขาเถิด

1.7.4 **﴿﴾** อ่านว่า อะลัยอิสลาม เป็นพรภาวนาที่ชาวมุสลิมกล่าวแต่่นปีท่านอื่นๆ ซึ่งมีความหมายว่า ขออัลลอฮทรงประทานความสันติสุขแต่ท่านด้วยเทอญ

1.7.5 วงเล็บดอกไม้ **﴿.....﴾** คือสัญลักษณ์ที่ใช้กับอายะฮอัลกุรอาน

1.7.6 วงเล็บคู่ **((.....))** คือสัญลักษณ์ที่ใช้กับสำนวนของอัลฮะดีษ

1.7.7 สัญลักษณ์ "....." สัญลักษณ์ที่ใช้กับคำพูดของนักปราชญ์ และความหมายของอัลกุรอานและอัลฮะดีษ

1.8 นิยามศัพท์เฉพาะ

ในการวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศัพท์ต่างๆที่เฉพาะและบางคำอาจมีการทับศัพท์ภาษาสำหรับคำที่ใช้บ่อยๆดังนี้

1.8.1 เตาฮีด หมายถึงเอกภาพแห่งองค์อัลลอฮ **﴿﴾**

1.8.2 เตาฮีดอรรูปูบียะฮ หมายถึงความศรัทธามั่นในเอกองค์อัลลอฮ **﴿﴾** ผู้ทรงสร้างและอภิบาลสรรพสิ่งในจักรวาล ขณะเดียวกันก็ปฏิเสธทั้งในเชิงวาจา และ การปฏิบัติว่า ไม่มีผู้อภิบาลอื่นใดนอกจากพระองค์อัลลอฮ

1.8.3 เตาฮีดอัลอูลูฮียะฮ หมายถึงความศรัทธามั่นในพระองค์อัลลอฮ **﴿﴾** ในฐานะพระเจ้าผู้ทรงเอกะ ไม่มีพระเจ้าอื่นใดนอกจากอัลลอฮ **﴿﴾** พระองค์อัลลอฮ **﴿﴾** คือพระเจ้าที่เป็นเจ้าที่แท้จริงที่สมควรได้รับการกราบไหว้และภักดี

1.8.4 เตาฮีดอัลอัสมาอ์ วัศฟีฟัต หมายถึงความศรัทธาในเอกภาพแห่งพระนามและคุณลักษณะอันประเสริฐสมบูรณ์ของพระองค์หมายถึงความศรัทธามั่นในเอกองค์อัลลอฮ **﴿﴾** ผู้ทรงมีพระนาม และ คุณลักษณะอันประเสริฐยิ่ง พร้อมปฏิเสธคุณลักษณะด้อยทั้งหมดซึ่งมีอาจมี หรือไม่มีสมควรมีในพระองค์

1.8.5 อะกีดะฮ หมายถึงสิ่งต่างๆที่จิตใจพึงศรัทธามั่นส่งผลทำให้จิตใจรู้สึกสงบ ก่อให้เกิดความมั่นใจอย่างเข้มแข็งปราศจากความกังวลหรือสงสัยกลางแคลงใจใดๆ

1.8.6 อัลกุรอาน หมายถึงพระดำรัสของเอกองค์อัลลอฮ **﴿﴾**

1.8.7 อัลฮะดีษ หมายถึงคำพูด การกระทำตลอดจนการยอมรับของท่านปมูฮัมมัด **﴿﴾**

1.8.8 สูเราะฮ หมายถึงบทต่างๆในอัลกุรอาน ซึ่งมีทั้งสิ้น 114 บท และ สูเราะฮ อัจซุมร์ เป็นสูเราะฮที่ 39 จากจำนวนสูเราะฮทั้งหมดของอัลกุรอาน

1.8.9 อายะฮ หมายถึงโองการต่างๆของอัลกุรอานที่พระองค์อัลลอฮ **﴿﴾** ได้ประทานลงมาแก่ศาสนทูตของพระองค์คืออนปมูฮัมมัด **﴿﴾** ซึ่งมีทั้งหมดประมาณ 6236 อายะฮ ตามทัศนะของอิบนุ อับบาส

1.9 วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาวิธีดำเนินการวิจัยดังนี้

1.9.1 รูปแบบการวิจัย

การวิจัยหัวข้อเรื่อง “ การศึกษาวิเคราะห์หลักอรรถศาสตร์ในสุเราะฮ์ซุซุมร์ ” เป็นงานวิจัยเชิงพรรณนาโดยเก็บข้อมูลจากเอกสารด้านอะกิดะฮ์หรือเตาฮีดของอุละมาอ์อะฮ์ลุลอัสสุนนะฮ์ อะลัฎฎะมาอะฮ์ที่มุดะกัฮ์อติมูน มุดะอ์คิรูนตลอดจนอุละมาอ์มูอาคิรูน

1.9.2 แหล่งข้อมูล

ข้อมูลวิจัยเอามาจากการศึกษาวิจัยเอกสารได้แก่ เอกสาร 3 แหล่งที่สำคัญ

1.9.2.1 เอกสารปฐมภูมิ

1. หนังสืออัตตัฟฮีร ที่ระบุอายุเฮตต่างๆเกี่ยวกับหลักอรรถศาสตร์ เช่นตัฟฮีร อัลกุรอาน อัลอะซีม ของอิบนุกะซีร ตัฟฮีรญามิอ์ อัลบะยาน อัน ตะอวีล อัลกุรอาน ของอิมาม อัลญะมาลียะฮ์

2. หนังสืออัลฮะดีษที่ระบุตัวบทฮะดีษเกี่ยวกับหลักอรรถศาสตร์จาก กุตุบ 9 เล่ม เช่นเศาะฮิฮ์อัลบุคอรีฮ์ เศาะฮิฮ์มุสลิม สุนันอบูดาวูด สุนันอัตติรมิซียะฮ์

3. หนังสืออะกิดะฮ์ที่เกี่ยวกับหลักอรรถศาสตร์ เช่น อะกิดะฮ์อัลญะมาลียะฮ์

1.9.2.2 เอกสารทุติยภูมิ

1. หนังสืออธิบายอัลกุรอานที่ขยายความอายะฮ์อัลกุรอานที่มีอยู่ในสุเราะฮ์ซุซุมร์ หรืออายะฮ์อื่นๆที่เกี่ยวข้อง เช่น หนังสือฟัตฮ อัลมะญีด

2. หนังสืออธิบายอัลฮะดีษที่อธิบายเกี่ยวกับหลักอรรถศาสตร์ ทั้ง 3 ประเภทในสุเราะฮ์ซุซุมร์ เช่น หนังสือฟัตฮ อัลบารียะฮ์

3. หนังสืออรรถศาสตร์หรือหนังสืออะกิดะฮ์ต่างๆที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับการศึกษาหลักอรรถศาสตร์ ทั้งที่เป็นภาษาอาหรับและภาษาไทย เช่น หนังสือหลักการยึดมั่นของอัสสะละฟุศคอและห์ หนังสือ 99 พระนามของอัลลอฮ์

1.9.2.3 เอกสารตติยภูมิ

1. หนังสือพจนานุกรมอธิบายศัพท์ภาษาอาหรับที่เป็นภาษาอาหรับและภาษาไทย

2. หนังสือการใช้ศัพท์เทคนิคต่างๆ ทางวิชาการเช่นด้านอะกิดะฮ์

1.9.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้หลักเกณฑ์และแนวทางการเก็บรวบรวมข้อมูลดังต่อไปนี้

1. ศึกษาพระมหาคัมภีร์อัลกุรอานจากฉบับที่มีความหมายภาษาไทย รวบรวมและ เรียบเรียงอายะฮ์อัลกุรอานที่เกี่ยวข้องกับหลัก อรรถศาสตร์ ทั้ง 3 ประเภท อันประกอบด้วย เตาฮีด อรรถศาสตร์อายะฮ์ อัลอูลูฮียะฮ์ และเตาฮีดอัลอัสมาอ์ วิชาศิปาต พอสัจเซปเป็นขอบเขตในการศึกษาแต่ละเรื่อง

2. ศึกษาและรวบรวมชะดีย์ที่เกี่ยวข้องกับหลักอัตเตาฮีด จากหนังสือชะดีย์ผู้วิจัยจะยึดถือชะดีย์ทั้ง 9 เล่ม ที่เป็นที่ยุ้จักและมีชื่อเสียงได้แก่ เคาะฮืออัลบุดอริยฺ เคาะฮือมุสลิม สุนันอบูดาวูด สุนันอัตติรมีซียฺ สุนันอันนะสาอียฺ สุนันอับนุมาญะฮฺ สุนันอัตตารีมียฺ มุวัฏฏะฮฺของอิมามมาลิก มุสนัดของอิมามอะฮมัด

3. ศึกษาและรวบรวมหนังสืออ้างอิงตำราที่เขียนโดยอุละมาอ์ที่เป็นที่ยอมรับโดยทั่วไปโดยเฉพาะอุลามาร์อะฮฺลฺ อัสนุนะฮฺ วัอะลญะมาอะฮฺทั้งมุตะกอดดีมุน (อุละมาอ์ที่มีชีวิตอยู่ในช่วง 300 ปีแรกแห่งฮิจญ์เราะฮ์ศักราช) และอุละมาอ์มุตะอัคคิรูน (อุละมาอ์ที่มีชีวิตอยู่หลังจาก 300 ปีแห่งฮิจญ์เราะฮ์ศักราช) ตลอดจนอุลามาร์ปัจจุบันที่อธิบายเรื่องของ หลักอัตเตาฮีดที่สอดคล้องกับแนวทางของชะลัฟ

4. รวบรวมทัศนะอุละมาอ์ตัฟสีร์บิลมะอ์ชูรและทัศนะของอุละมาอ์ชะดีย์และอะกีตะฮฺ

1.9.4 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลงานวิจัยคือแบบบันทึกซึ่งประกอบด้วยข้อมูลเอกสารและข้อมูลเนื้อหาของแต่ละหัวข้อ

1.9.5 การจัดกระทำกับข้อมูล

เมื่อศึกษาและเก็บรวบรวมข้อมูลแล้วนำข้อมูลที่ได้ออกมาแยกแยะจัดเก็บเป็นหมวดหมู่และดำเนินที่ละขั้นตอนตามหัวข้อวิจัย

1.9.6 การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยจะใช้หลักการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

1. การวิเคราะห์อายะฮ์อัลกุรอานที่เกี่ยวข้องกับเรื่องหลักอัตเตาฮีดทั้ง 3 ประเภท คือ เตาฮีดอัรรูปูบียะฮฺ เตาฮีดอัลอูลูฮียะฮฺ และเตาฮีดอัลอัสมَاء วัตศิฟَات ที่นำมาใช้เป็นหลักฐานโดยใช้การอธิบายจากหนังสือตัฟสีร์บิลมะอ์ชูร หมายถึงการอธิบายอัลกุรอานโดยการยึดเอาหลักฐานที่ชัดเจนที่สุดในการอธิบาย และจากคำอธิบายของบรรดานักวิชาการด้านตัฟสีร์

2. การวิเคราะห์ชะดีย์โดยยึดหลักการของมุคฏาะละฮ์ชะดีย์กวั่นชะดีย์ใน เคาะฮือ อัลบุดอริยฺและมุสลิม

3. ผู้วิจัยจะยึดชะดีย์เคาะฮือและชะสันเป็นหลักฐานสำคัญในการอธิบายเพื่อยืนยันความถูกต้องส่วนชะดีย์เกาะอ์ฟและชะดีย์เมาฎูอะฮ์จะไม่ใช้ในการอ้างอิงไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น

4. วิเคราะห์ทัศนะต่างๆของอุละมาอ์ โดยใช้หลักเกณฑ์คือใช้ทัศนะของอุละมาอ์ ที่มีเห็นตรงกันหรือ มีเพียงทัศนะเดียวผู้วิจัยจะถือว่าเป็นทัศนะที่ถูกต้องส่วนทัศนะที่แตกต่างหรือขัดแย้งกันจะพิจารณาที่ทัศนะที่ใกล้เคียงกับหลักฐานอัลกุรอานและอัลชะดีย์ที่สอดคล้องกับสภาพการณ์ของอายะฮ์มากที่สุด